

หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

พ.ศ. ๒๕๖๑

อนุชาติ คงมาลัย : อัยการอาวุโส
สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายบริหารจัดการความรู้
สำนักงานวิชาการ สำนักงานอัยการสูงสุด
๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

ในบทความเรื่อง “ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑” บรรยายว่าเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ รัฐได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมาใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยในส่วนของ การกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้น พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ บัญญัติให้เจ้าพนักงานของรัฐ รวม ๕ กลุ่มประเภท เป็นผู้ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน^(๑) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบให้ขึ้นไปตาม ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามความในมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้

ต่อมาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกมาบังคับแทนกฎหมายเดิม คือ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒ บัญญัติให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้บังคับตั้งแต ่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ กฎหมายฉบับนี้ จึงมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

^๑ ศีรษะรายละเอียดเพิ่มเติมได้จากบทความเรื่อง “ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินตามกฎหมาย ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑” : อนุชาติ คงมาลัย : ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ : เผยแพร่ใน Website ของสำนักงานอัยการสูงสุด www.ago.go.th

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินรวมห้ากลุ่มประเภท

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวม ๕ กลุ่มประเภท เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังนี้

กลุ่มประเภทที่หนึ่ง : กรรมการ ป.ป.ช. ตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา ๔๒

กลุ่มประเภทที่สอง : พนักงานเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา ๑๕๘

กลุ่มประเภทที่สาม : ผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด ๙ ประเภทตำแหน่ง ตามมาตรา ๑๐๒

กลุ่มประเภทที่สี่ : เจ้าพนักงานของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตาม มาตรา ๑๐๓

กลุ่มประเภทที่ห้า : เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๑๓๐

มาตรา ๑๐๕ ให้อำนาจคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศหลักเกณฑ์

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๐๕ บัญญัติวิธียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยหลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบให้ขึ้นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยให้ขึ้นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๕ ดังนี้

“มาตรา ๑๐๕ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สิน ในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย

หลักเกณฑ์ ระยะเวลา การขยายระยะเวลา วิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และหลักฐานประกอบตามวรรคหนึ่งให้ขึ้นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยอาจกำหนดให้ยื่นด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้คำนึงถึงวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับรูปแบบและวิธีการใช้อิเล็กทรอนิกส์แทนการใช้เอกสารได้ด้วย รวมทั้งให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ระยะเวลาที่กำหนดให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นตามกำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด นอกจาก (๑) ให้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่งและเมื่อพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีตาม (๑) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีตาม (๑) หรือ (๒) ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใด ที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย เจ้าพนักงานของรัฐผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. :หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๕ ออกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าพนักงานของรัฐต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ซึ่งตามข้อ ๒ ของประกาศนี้บัญญัติให้ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศนี้ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีและรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๕๕ (ข้อ ๓)

หลักเกณฑ์ตามประกาศใช้กับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีกลุ่มประเภทที่สามและกลุ่มประเภทที่สี่

โดยเหตุที่ข้อ ๔ ของประกาศนี้ได้ให้ความหมายของคำว่าผู้ยื่นบัญชีไว้ดังนี้

“ผู้ยื่นบัญชีหมายความว่าเจ้าพนักงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ฉะนั้นหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ฉบับนี้จะใช้กับผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน กลุ่มประเภทที่สามซึ่งได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งที่กฎหมายกำหนด ๙ ประเภทตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ และผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกลุ่มประเภทที่สี่ซึ่งได้แก่เจ้าพนักงานของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดตามมาตรา ๑๐๓

ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้สามวิธีการ

การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินนั้น สามารถกระทำได้สามวิธีการ คือ (๑) โดยจัดส่งด้วยตนเอง (๒) จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ และ (๓) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามความในข้อ ๕ ดังนี้

“ข้อ ๕ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ให้ใช้แบบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง แบบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน โดยผู้ยื่นบัญชีสามารถยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดส่งด้วยตัวเอง หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นจะส่งแทน
- (๒) จัดส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ
- (๓) ยื่นบัญชีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

การจัดส่งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบทั้งกรณี que จัดส่งด้วยตัวเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นจะส่งแทน ให้จัดส่งต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยให้ถือว่าวันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกใบรับบัญชีเป็นวันยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณีจัดส่งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ให้ถือว่าวันที่เจ้าพนักงานไปรษณีย์ได้รับลงทะเบียน เป็นวันยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรณียื่นบัญชีด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด”

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะในวันที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งและทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง

“ข้อ ๖ ให้ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ตามที่มีอยู่จริงในวันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ดังต่อไปนี้

(๑) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๒) (๓) และ (๔) ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่ง

(๒) ตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) และ (๙) ตำแหน่งอื่นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดนอกจาก (๑) ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในวันที่เข้ารับตำแหน่งและผลจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

คู่สมรสตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งอยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

พ้นจากตำแหน่งและได้รับตำแหน่งให้ดำรงตำแหน่งภายในหนึ่งเดือนไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินผู้มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีอยู่แล้วหากได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใหม่ที่ต้องยื่นบัญชีด้วย ไม่จำเป็นต้องยื่นบัญชีอีก

“ข้อ ๗ ในกรณีผู้ยื่นบัญชีซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๐ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ถ้าพ้นจากตำแหน่งและได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งใหม่ภายในหนึ่งเดือน ผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งและและกรณีเข้าดำรงตำแหน่งใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

ในกรณีผู้ยื่นบัญชีซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๐๒ และมาตรา ๑๐๓ ผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินด้วย ผู้ยื่นบัญชีผู้นั้นไม่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินใหม่ แต่ไม่ต้องห้ามที่ผู้นั้นจะยื่นเพื่อเป็นหลักฐาน

วันที่ต้องยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

“ข้อ ๘ วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งหมายถึง

(๑) นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ให้ถือวันถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือวันปฏิญาณตนในวันที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๓) สมาชิกวุฒิสภา ให้ถือวันปฏิญาณตนในวันที่ประชุมวุฒิสภา เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๔) ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองนอก จาก (๑) ให้ถือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๕) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ให้ถือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๖) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้ถึงวันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับ ตำแหน่ง

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ให้ถึงวันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๘) ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อดีตผู้พิพากษาขึ้นไป ให้ถือวันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๙) ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อดีตศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ให้ถือวันที่ พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๐) ข้าราชการอัยการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป ให้ถือวันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผลเป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ถือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผลเป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๓) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง หรือให้ถือวันที่ประธานกรรมการสรรหาประกาศแต่งตั้งแล้วแต่กรณี เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๔) นายกเมืองพัทยา ให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๕) รองนายกเมืองพัทยา ให้ถือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผล เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๖) สมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้ถือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งหรือให้ถือวันที่ประธานกรรมการสรรหาประกาศแต่งตั้งแล้วแต่กรณี เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๗) นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรีนคร นายเทศมนตรีเมือง นายเทศมนตรีตำบล นายองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือวันแถลงนโยบายในที่ประชุมแห่งสภา เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๘) รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ให้ถือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผลเป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๑๙) สมาชิกสภาท้องถิ่น ให้ถือวันปฏิญาณตนในที่ประชุมแห่งสภาเป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

(๒๐) เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกจาก (๘) ถึง (๑๙) ให้ถือวันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งมีผลหรือวันที่คำสั่งแต่งตั้งมีผล หรือวันที่ที่ประชุมของผู้มีอำนาจแต่งตั้งมีมติ หรือวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ หรือตามที่ระเบียบบริหารงานบุคคลของหน่วยงานนั้น ๆ กำหนดแล้วแต่กรณี เป็นวันเข้ารับตำแหน่ง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดเป็นประการอื่น หรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถกำหนดวันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งตามวรรคหนึ่งได้ วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีดังกล่าวให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

วันที่ต้องยื่นบัญชีกรณีพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ

“ข้อ ๙ วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง

(๑) นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ให้ถือวันที่ลาออกหรือด้วยเหตุอื่นและแต่กรณีเป็นวันพ้นจากตำแหน่งในกรณีคณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะให้ถือวันที่คณะรัฐมนตรีคณะใหม่ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือวันถึงคราวออกตามอายุของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวันยุบสภา หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่น แล้วแต่กรณีเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) สมาชิกวุฒิสภา ให้ถือวันที่สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเลือกใหม่ปฏิญาณตนในที่ประชุมวุฒิสภา หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่น แล้วแต่กรณีเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๔) ข้าราชการเมืองอื่น ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมืองนอกจาก (๑) ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง หรือวันที่คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีผล หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๕) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมือง ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการรัฐสภา ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง หรือวันที่คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีผล หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่น แล้วแต่กรณีเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๖) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้ถือวันที่พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๗) ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ให้ถือวันที่พ้นจากตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๘) ข้าราชการตุลาการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีผู้พิพากษาขึ้นไป ให้ถือวันที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เป็นวันพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๙) ข้าราชการตุลาการศาลปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีศาลปกครองชั้นต้นขึ้นไป ให้ถือวันที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เป็นวันพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๑๐) ข้าราชการอัยการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่อธิบดีอัยการขึ้นไป ให้ถือวันที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดเป็นวันพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ถือวันที่ผู้ได้รับเลือกตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่หรือวันถัดจากวันที่ยื่นหนังสือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๒) รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง หรือวันที่คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีผล หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๓) สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือวันถัดจากวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือวันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๔) นายกเมืองพัทยา ให้ถือวันถัดจากวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๕) รองนายกเมืองพัทยา ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง หรือวันที่คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีผล หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๖) สมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้ถือวันถัดจากวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือวันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๗) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรีนคร นายเทศมนตรีเมือง นายเทศมนตรีตำบล นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ให้ถือวันถัดจากวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นและแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๘) รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น ให้ถือวันที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง พ้นจากตำแหน่งหรือวันที่คำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีผล หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณี เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๑๙) สมาชิกสภาท้องถิ่นให้แต่วันถัดจากวันครบวาระการดำรงตำแหน่ง หรือลาออก หรือด้วยเหตุอื่นแล้วแต่กรณีเป็นวันพ้นจากตำแหน่ง

(๒๐) เจ้าหน้าที่ของรัฐนอกจาก (๘) ถึง (๑๙) ให้ถือวันที่พ้นจากตำแหน่ง หรือวันที่ พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เป็นวันพ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากการเป็น เจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วแต่กรณี

ยื่นบัญชีพร้อมเอกสารประกอบจำนวน ๒ ชุด

“ข้อ ๑๐ ให้ผู้ยื่นบัญชีซึ่งดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบจำนวน ๒ ชุด ชุดหนึ่งเป็นต้นฉบับ อีกชุดหนึ่งเป็นสำเนาคู่ฉบับ โดยในเบื้องต้นให้ ผู้ยื่นบัญชีปกปิดข้อความในสำเนาบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามหลักเกณฑ์ที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

(๑) นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิก วุฒิสภา ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

(๒) ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภา ท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้เปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบแล้ว ให้ลงทะเบียนบัญชีในสารบบ และออกใบรับให้ผู้ยื่นบัญชีไว้เป็นหลักฐาน”

ยื่นพร้อมหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ภายใน ๖๐ วันแล้วแต่กรณี

“ข้อ ๑๑ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งหลักฐานการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยในกรณียื่นเป็นเอกสารผู้ยื่นต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย ทั้งนี้ ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการ ให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศ และให้รวมถึงทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วยและต้องยื่นภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่งให้ยื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ยื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๓) ในกรณีทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ยื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันดำรงตำแหน่งครบทุกสามปี”

กรณีแต่งตั้งให้มีผลย้อนหลังให้ยื่นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มิคำสั่ง

“ข้อ ๑๒ กรณีที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้มีผลย้อนหลัง หรือกรณีคำสั่งแต่งตั้งให้มีผลย้อนหลังให้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายใน ๖๐ วันนับแต่วันถัดจากวันที่มีพระบรมราชโองการหรือวันที่มีคำสั่งแต่งตั้ง”

อาจขอขยายระยะเวลายื่นบัญชีได้โดยยื่นก่อนครบระยะเวลา ๖๐ วัน

“ข้อ ๑๓ ก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๒ ผู้ยื่นบัญชีอาจยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินได้โดยต้องระบุเหตุผลและความจำเป็นต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เลขาธิการหรือบุคคลที่เลขาธิการมอบหมายเหตุสมควร จะอนุญาตขยายระยะเวลาก็ได้แต่ต้องไม่เกิน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน

คำขอขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้จัดทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุรายละเอียด ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ยื่นบัญชี

(๒) ตำแหน่งที่ยื่น

(๓) ยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๔) วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี

(๕) เหตุผลและความจำเป็นพร้อมทั้งแนบเอกสารหลักฐานประกอบ (ถ้ามี)

ในกรณีที่เลขาธิการเป็นผู้ยื่นบัญชี การขอขยายระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้พิจารณาอนุญาต

ยื่นบัญชีเกินกำหนดระยะเวลาต้องชี้แจงเหตุผลเป็นหนังสือ

“ข้อ ๑๔ กรณียื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเกินกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๒ หรือข้อ ๑๓ แล้วแต่กรณีผู้ยื่นบัญชีต้องชี้แจงเหตุของการยื่นบัญชีล่าช้าต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยจัดทำเป็นหนังสือหนังสือชี้แจงตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อตัวและชื่อสกุลของผู้ยื่นบัญชี

(๒) ตำแหน่งที่ยื่น

(๓) ยื่นบัญชีกรณีเข้ารับตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือทุกสามปีตลอดเวลาที่ยังดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๔) วันที่มีหน้าที่ยื่นบัญชี

(๕) เหตุผลของการยื่นบัญชีล่าช้าพร้อมทั้งแนบเอกสารหลักฐานประกอบ (ถ้ามี)”

อาจยื่นขอแก้ไขบัญชีได้ก่อนครบระยะเวลา : ยื่นภายหลังต้องชี้แจงประกอบ

“ข้อ ๑๕ ก่อนวันครบกำหนดระยะเวลาที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ผู้ยื่นบัญชีอาจยื่นคำขอแก้ไขบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไปแล้ว หรือยื่นคำขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบเพิ่มเติมก็ได้

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาซึ่งต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว หากผู้ยื่นบัญชีมีความประสงค์จะขอแก้ไขบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้แล้วหรือยื่นหรือขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบเพิ่มเติม ให้ผู้ยื่นบัญชียื่นคำขอแก้ไขบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน หรือยื่นคำขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบเพิ่มเติมพร้อมคำชี้แจงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.”

ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีตามกฎหมาย ป.ป.ช. ๒๕๔๒ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีตามประกาศนี้

“ข้อ ๑๖ ให้ผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่ถึงคราวต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีเข้ารับตำแหน่งพ้นจากตำแหน่งทุกสามปีที่อยู่ในตำแหน่ง หรือพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในวันก่อนที่ประกาศนี้ใช้บังคับ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อไปตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ และวิธีการการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๕๕

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง ถึงคราวต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลบังคับใช้จนถึงวันที่ประกาศนี้ใช้บังคับ ให้พ้นจากการเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องยื่นในกรณีดังกล่าว”

ให้ถือว่าการยื่นบัญชีตามกฎหมาย ป.ป.ช. ๒๕๔๒ เป็นการยื่นตามกฎหมาย ป.ป.ช. ๒๕๖๑

“ข้อ ๑๗ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นไว้แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ. ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมให้ถือว่าเป็น การยื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑

การนับระยะเวลาการยื่นบัญชีกรณีทุกสามปีตลอดเวลายังดำรงตำแหน่ง

“ข้อ ๑๘ การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณียื่นทุกสามปีตลอดเวลายังดำรงตำแหน่ง ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐของผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีให้ับระยะเวลาดังนี้

(๑) กรณีผู้ยื่นบัญชีเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีทุกสามปี ที่อยู่ในตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมให้ับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งทุกสามปีต่อไปนับแต่วันที่ มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งล่าสุด

(๒) กรณีผู้ยื่นบัญชีไม่เป็นผู้มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินกรณีทุกสามปีที่อยู่ใน ตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมแต่มีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามข้อ ๑๑ (๓) ให้ับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งทุกสามปีตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ

บัญชีสำหรับคู่สมรสที่มีได้จดทะเบียนให้ยื่นภายหลังมีประกาศวางหลักเกณฑ์ในเรื่องนี้แล้ว

“ข้อ ๑๙ การแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของคู่สมรสตามข้อ ๖ วรรคสอง ให้ใช้บังคับ กับผู้ยื่นบัญชีซึ่งมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินภายหลังจากวันที่ประกาศคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กึ่งกันฉันสามีภริยาโดยมิได้จดทะเบียน สมรสกันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑ มีผลใช้บังคับ”

